

Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Δημόσια Διοίκηση
Θεματική Ενότητα: ΔΗΔ11 – Βασικές Αρχές Δημοσίου Διακίου
Ακαδημαϊκό έτος: 2021-22 Β' (εαρινό εξάμηνο)

Εκπαιδευτική Δραστηριότητα 2
Εργασία Εξαμήνου

Θέμα

- «1. Ποιες είναι οι φάσεις της διαδικασίας σχηματισμού Κυβέρνησης και ο ρόλος της Προέδρου της Δημοκρατίας, των πολιτικών κομμάτων και των κοινοβουλευτικών ομάδων κατά τη διαδικασία αυτή.*
- 2. Από ποιες συνταγματικές διατάξεις προκύπτει η ιδιαίτερη θέση του Πρωθυπουργού στο ισχύον κοινοβουλευτικό σύστημα.*
- 3. Ο θεσμός της υπουργικής προσυπογραφής και η λειτουργία του στο ισχύον Σύνταγμα.»*

Ενδεικτική επίλυση

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	3
1. Η διαδικασία σχηματισμού της Κυβέρνησης	3
2. Η ιδιαίτερη θέση του Πρωθυπουργού στο ισχύον κοινοβουλευτικό σύστημα	7
3. Ο θεσμός της υπουργικής προσυπογραφής και η λειτουργία του στο ισχύον Σύνταγμα	9
Συμπέρασμα	11
Βιβλιογραφία	

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Εισαγωγή

Αντικείμενο της παρούσης εργασίας είναι ζητήματα που σχετίζονται με την διασφάλιση της συνταγματικότητας των λειτουργιών στο πολιτειακό σύστημα της Χώρας. Ειδικότερα, αρχικά παρουσιάζεται η διαδικασία σχηματισμού της Κυβέρνησης επισημαίνοντας την συμβολή σε αυτή του Προέδρου της Δημοκρατίας, των πολιτικών κομμάτων και των κοινοβουλευτικών ομάδων. Στη συνέχεια εκτίθεται ο θεσμικός ρόλος του Πρωθυπουργού στο ελληνικό πολίτευμα και η εν γένει συμβολή αυτού στην εύρυθμη λειτουργία του κράτους. Τέλος, εξηγείται ο θεσμός της υπουργικής προσυπογραφής στο ισχύον συνταγματικό πλαίσιο ως εχέγγυο του ανεύθυνου του Προέδρου της Δημοκρατίας.

1. Η διαδικασία σχηματισμού της Κυβέρνησης

Η ανάδειξη της Κυβέρνησης στηρίζεται στην αρχή της δεδηλωμένης και στην κοινοβουλευτική αρχή. Σύμφωνα με την αρχή της δεδηλωμένης, Πρωθυπουργός διορίζεται ο αρχηγός του κόμματος το οποίο διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών. (άρθρο 37 § 2 Σ). Επομένως, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υποχρεούται να διορίσει ως Πρωθυπουργό, εκείνον ο οποίος διαθέτει την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας του κοινοβουλίου, και είτε διαθέτει την ιδιότητα του αρχηγού του κόμματος, είτε είναι τρίτο, εξωκοινοβουλευτικό πρόσωπο, μιας και δεν είναι απαραίτητο να διαθέτει την βουλευτική ιδιότητα. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν ο Ξενοφών Ζολώτας, επιφανής οικονομολόγος, ο οποίος διορίστηκε Πρωθυπουργός σε οικουμενική κυβέρνηση, και ο Κωνσταντίνος Σημίτης, ο οποίος δεν διέθετε την ιδιότητα του αρχηγού κόμματος. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ κόμματος και κοινοβουλευτικής ομάδας ως προς το διορισμό του αρχηγού του κόμματος ή άλλου προσώπου ως Πρωθυπουργού υπερισχύει η άποψη της κοινοβουλευτικής ομάδας, αφού από την εμπιστοσύνη της τελικά θα εξαρτάται ο μέλλον Πρωθυπουργός. Αντίθεση μεταξύ κόμματος και κοινοβουλευτικής ομάδας δεν είναι απίθανη, αφού το κόμμα είναι ένας ευρύτατος, πολυσύνθετος και εξωκοινοβουλευτικός σχηματισμός που περιέχει συνήθως πολλά μέλη, ενώ η κοινοβουλευτική ομάδα ενός κόμματος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

περιορίζεται σε ένα συγκεκριμένο αριθμό βουλευτών. Επομένως, κρίσιμο στοιχείο για την εφαρμογή της δεδηλωμένης, δεν είναι το κατά πόσον το πρόσωπο που διορίζεται Πρωθυπουργός είναι ή όχι ο αρχηγός του πλειοψηφούντος κόμματος, αλλά το κατά πόσον διαθέτει ή όχι την εμπιστοσύνη της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Οπότε, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεσμεύεται να διορίσει τον αρχηγό του κόμματος που πλειοψήφησε στις εκλογές, εφόσον αυτός διαθέτει και την εμπιστοσύνη της κοινοβουλευτικής του ομάδας. Η αρχή της δεδηλωμένης λειτουργεί υπέρ της Βουλής και κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος δεν διαθέτει καμία διακριτική ευχέρεια, ως προς την επιλογή του προσώπου του Πρωθυπουργού. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα πρέπει να ενημερωθεί από τον Πρόεδρο της Βουλής για το σχετικό αποτέλεσμα με βάση τα αποτελέσματα της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής, στην πράξη όμως η εντολή σχηματισμού κυβέρνησης δίνεται με βάση το εκλογικό αποτέλεσμα, αρκετά πριν από τη συγκρότηση σε σώμα της Βουλής και της εκλογής Προέδρου και προεδρείου. (Χρυσόγονος,2014:509-511)

Επόμενο στάδιο στην διαδικασία ανάδειξης της κυβέρνησης αποτελεί ο διορισμός από τον ΠτΔ του Πρωθυπουργού, ο οποίος τεκμαίρεται ότι διαθέτει την εμπιστοσύνη του Κοινοβουλίου, και στη συνέχεια με πρόταση του Πρωθυπουργού τα υπόλοιπα μέλη του υπουργικού συμβουλίου. (άρθρο 37 § 1 Σ). Ο διορισμός του Πρωθυπουργού γίνεται με ρυθμιστικό προεδρικό διάταγμα που ανήκει στις ρυθμιστικές αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας, το οποίο υπογράφει ο ίδιος ο Πρόεδρος, ενώ το αντίστοιχο ρυθμιστικό προεδρικό διάταγμα διορισμού των μελών της Κυβέρνησης προσυπογράφεται από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό. (Χρυσόγονος,2014:507-508)

Η επόμενη φάση στην ανάδειξη της Κυβέρνησης απαιτεί την εφαρμογή της κοινοβουλευτικής αρχής. Συγκεκριμένα, δεκαπέντε μέρες μετά το διορισμό του Πρωθυπουργού και την ορκωμοσία της Κυβέρνησης, ο Πρωθυπουργός ως αρχηγός της Κυβέρνησης υποχρεούται να εμφανισθεί ενώπιον της Βουλής και να ζητήσει από αυτή ψήφο εμπιστοσύνης. (άρθρο 84 §1 Σ). Με τον τρόπο αυτό, επιβεβαιώνεται ότι η Κυβέρνηση που διορίστηκε διαθέτει πράγματι την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας του Κοινοβουλίου. Για να γίνει δεκτή η πρόταση

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

εμπιστοσύνης, πρέπει να ψηφιστεί από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών, που δεν μπορεί να είναι λιγότεροι από 120. (άρθρο 84 §6 Σ). Μια μερίδα της συνταγματικής θεωρίας υποστηρίζει ότι όσον αφορά αυτή την πρώτη ψήφο εμπιστοσύνης, αυτή θα πρέπει να συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία. (Χρυσόγονος,2014:517-518)

Εάν δεν καταστεί δυνατή η ανάδειξη Κυβέρνησης, η οποία θα διαθέτει την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας της Βουλής, ακολουθείται η ειδική διαδικασία ανάδειξης μέσω της διαδικασίας ανάθεσης «διερευνητικών εντολών, η οποία μπορεί να οδηγήσει όχι σε αυτοδύναμη Κυβέρνηση αλλά σε Κυβέρνηση συνασπισμού, η οποία να διαθέτει την εμπιστοσύνη του Κοινοβουλίου. (άρθρο 37 §3 Σ). Ειδικότερα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναθέτει διερευνητικές εντολές, οι οποίες διαρκούν τρεις ημέρες, στα τρία πρώτα κόμματα, με τη σειρά που πλειοψήφησαν στις βουλευτικές εκλογές, ούτως ώστε να διαπιστώσουν αν μπορούν σε συνεργασία με κάποιο άλλο κόμμα να συστήσουν Κυβέρνηση που να διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής. Οι διερευνητικές εντολές μπορεί να δοθούν συνολικά σε τέσσερα κόμματα εφόσον τα δυο τελευταία ισοψηφούν, ενώ αν δυο κόμματα ταυτίζονται σε αριθμό εδρών προηγείται εκείνο που συγκέντρωσε περισσότερες ψήφους και αν ταυτίζονται και στις ψήφους, προηγείται εκείνο που είναι παλαιότερο. (Ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 37). Η διαδικασία των διερευνητικών εντολών σταματά μόλις προκύψει Κυβέρνηση που διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής. Πρωθυπουργός σε μια τέτοια κυβέρνηση - κυβέρνηση συνασπισμού - είναι το πρόσωπο που από κοινού επιλέγουν τα κόμματα που συμμετέχουν σε αυτόν. Διαφορετική είναι η περίπτωση συνασπισμού που σχηματίζεται προεκλογικά και ο οποίος γίνεται αντιληπτός, όσον αφορά την διαδικασία ανάδειξης Κυβέρνησης, ως ενιαίο κόμμα. (Χρυσόγονος,2014:511-514)

Εφόσον η διαδικασία των διερευνητικών εντολών δεν ευδοκιμήσει, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συγκαλεί σε διαβούλευση τους αρχηγούς των κομμάτων που συμμετέχουν στη Βουλή για να εξετασθεί το ενδεχόμενο σχηματισμού οικουμενικής κυβέρνησης. Αν τα κόμματα αρνηθούν, ο Πρόεδρος επιδιώκει την δημιουργία οικουμενικής εκλογικής κυβέρνησης, με αποκλειστική της αρμοδιότητα τη διενέργεια εκλογών εντός τριάντα ημερών. Εάν και αυτή η

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

προσπάθεια αποτύχει, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναθέτει σε έναν από τους τρεις Προέδρους των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ελεγκτικό Συνέδριο, Άρειος Πάγος), την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης, η οποία μέσα σε ένα μήνα θα διενεργήσει εκλογές. Η Κυβέρνηση αυτή χαρακτηρίζεται υπηρεσιακή, αφού δεν αποτελείται μόνον από πολιτικούς, ενώ αποτελεί την έσχατη λύση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η επιλογή του ποιος από τους τρεις Προέδρους των Ανωτάτων Δικαστηρίων θα επιτελέσει καθήκοντα Πρωθυπουργού, καθώς και η όλη σύνθεση της Κυβέρνησης δεν ανήκει στην διακριτική ευχέρεια του ΠτΔ, αλλά προϋποθέτει τη συναίνεση όλων των κοινοβουλευτικών ομάδων των κομμάτων. (Χρυσόγονος, 2014:514-515)

Η διαδικασία των διερευνητικών εντολών εφαρμόζεται και μετά από την συλλογική παραίτηση των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, η οποία μπορεί να είναι, είτε εθελούσια, είτε αποτέλεσμα καταψήφισης πρότασης εμπιστοσύνης ή υπερψήφισης πρότασης δυσπιστίας. Επίσης, εφαρμόζεται και ως αποτέλεσμα της ατομικής παραίτησης του Πρωθυπουργού, εφόσον όμως η κοινοβουλευτική του ομάδα δεν διαθέτει την πλειοψηφία στη Βουλή, ούτως ώστε να μπορεί να προτείνει αντικαταστάτη του εντός τριών ημερών κατά τη σχετική συνταγματική πρόβλεψη (άρθρο 38 § 2 Σ) και σε περίπτωση που κατά τη διάλυση της Βουλής, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 41 §§1, 2 Σ, δεν υπάρχει Κυβέρνηση που να διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής. (Χρυσόγονος, 2014:521)

Στις περιπτώσεις στις οποίες ανατίθεται εντολή σχηματισμού Κυβέρνησης ή διερευνητική εντολή σε αρχηγό κόμματος, αν το κόμμα δεν έχει αρχηγό ή εκπρόσωπο ή ο εκπρόσωπός του δεν έχει εκλεγεί βουλευτής, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δίνει εντολή σε αυτόν που προτείνει η κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος. (άρθρο 37 §4 Σ). Τούτο επιβεβαιώνει ότι απαραίτητη είναι πρωτίστως η εμπιστοσύνη της κοινοβουλευτικής ομάδας στο πρόσωπο του Πρωθυπουργού ως αρχηγού κόμματος.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2. Η ιδιαίτερη θέση του Πρωθυπουργού στο ισχύον κοινοβουλευτικό σύστημα

Ο Πρωθυπουργός αποτελεί ιδιαίτερο άμεσο κρατικό όργανο, ο οποίος εκτός από το ότι διασφαλίζει την ενότητα και τον συντονισμό της (άρθρο 82 §2 Σ) είναι αυτός που επιλέγει τα μέλη της και προτείνει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας το διορισμό ή την παύση τους από τα καθήκοντά τους, σύμφωνα με το άρθρο 37 §1 Σ. Από το πρόσωπο του Πρωθυπουργού εξαρτώνται όλες οι μεταβολές που υφίσταται μία Κυβέρνηση. Έτσι, η ατομική του παραίτηση συμπαρασύρει και όλο του υπουργικό συμβούλιο, ενώ η αλλαγή στο πρόσωπο του Πρωθυπουργού οδηγεί στο σχηματισμό νέας κυβέρνησης ακόμη κι αν όλοι οι υπουργοί παραμείνουν στις θέσεις τους. Ωστόσο, τα υπόλοιπα μέλη της Κυβέρνησης, ακόμη και τα κατώτερα, όπως για παράδειγμα οι υφυπουργοί, δεν εντάσσονται σε μια ιεραρχική δομή, στο βαθμό που καθένα διαθέτει τις δικές του διακριτές αρμοδιότητες και λειτουργεί αυτοτελώς. (Χρυσόγονος, 2014:536-537)

Ο Πρωθυπουργός, παρότι δεν απαιτείται σύμφωνα με το Σύνταγμα να διαθέτει τη βουλευτική ιδιότητα, (άρθρο 84 §7 Σ) πρέπει να συγκεντρώνει τα προσόντα που το άρθρο 55 Σ απαιτεί για τους βουλευτές (άρθρο 81 2 Σ), δηλαδή την ελληνική ιθαγένεια, τη νόμιμη ικανότητα του εκλέγειν και να έχει συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του. Επιπλέον, η ιδιότητά του είναι ασυμβίβαστη με κάθε επαγγελματική δραστηριότητα, ενώ θα πρέπει να δώσει όρκο για την ανάληψη των καθηκόντων ανάλογα με το θρήσκευμα του ή και μη θρησκευτικό, πολιτικό όρκο. (Χρυσόγονος, 2014:530-531)

Ο Πρωθυπουργός διαθέτει τις εξής αρμοδιότητες:

- α) προτείνει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον διορισμό και την παύση των υπουργών (άρθρο 37 §1 Σ),
- β) προσυπογράφει το προεδρικό διάταγμα για την απαλλαγή της κυβέρνησης από τα καθήκοντά της (άρθρο 35 §1 Σ),
- γ) προεδρεύει του υπουργικού συμβουλίου του οποίου κατευθύνει και συντονίζει τις ενέργειες και ελέγχει τις δημόσιες υπηρεσίες (άρθρο 82 §2 Σ),
- δ) προσυπογράφει τα διαγγέλματα του Προέδρου της Δημοκρατίας (άρθρο 44 §3 Σ),

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ε) προσυπογράφει τα προεδρικά διατάγματα για την προκήρυξη εκλογών σε περιπτώσεις λήξης της θητείας της Βουλής (άρθρο 53 §1 Σ) και αδυναμίας εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας (άρθρο 32 §4 Σ). (Χρυσόγονος,2014:537-538). Εάν θεωρήσουμε ότι ο Πρωθυπουργός διαθέτει σχετική λειτουργική αυτοτέλεια σε συνδυασμό με την πλέον ιδιαίτερη θέση του στο πολιτικό μας σύστημα, προκύπτει ότι στο πλαίσιο αυτοδύναμης Κυβέρνησης στον ρόλο και τις αρμοδιότητες του Πρωθυπουργού περιλαμβάνεται και η εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της Κυβέρνησης ανά υπουργείο, όπως αυτή εκφράστηκε με τους φακέλους που έδωσε σε κάθε υπουργό. (Χρυσόγονος,2014:532-534)

Ο Πρωθυπουργός, όταν αδυνατεί προσωρινά να ασκήσει τα καθήκοντά του αναπληρώνεται προσωρινά από τον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης (εφόσον αυτός έχει διοριστεί), διαφορετικά από τον πρώτο κατά σειρά Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης, εφόσον έχουν διοριστεί περισσότεροι του ενός, άλλως από τον υπουργό που έχει αναδείξει ως αναπληρωτή του ή από τον πρώτο τη τάξει υπουργό αν δεν έχει οριστεί κανείς από τους προηγούμενους (άρθρα 38 §2, παρ. γ', 81 §5 Σ). (Χρυσόγονος,2014:539)

Στην περίπτωση που ο Πρωθυπουργός παραιτηθεί ατομικά, εκλείπει, ή αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του, η υφιστάμενη Κυβέρνηση απαλλάσσεται από τα καθήκοντά της, χωρίς όμως αυτό να έχει ως συνέπεια τη διάλυση της Βουλής και την προκήρυξη βουλευτικών εκλογών. Αντίθετα, η κοινοβουλευτική ομάδα της πλειοψηφίας έχει τη δυνατότητα μέσα σε τρεις ημέρες να προτείνει ένα νέο πρόσωπο, το οποίο και διορίζεται ως Πρωθυπουργός. Αν δεν υφίσταται εντός της Βουλής, κοινοβουλευτική ομάδα που να διαθέτει την πλειοψηφία και να προτίθεται να χορηγήσει εμπιστοσύνη σε Κυβέρνηση με νέο Πρωθυπουργό, ακολουθείται η διαδικασία των διερευνητικών εντολών που προβλέπει το άρθρο 37 §2 Σ. (άρθρο 38 §2 Σ). Ειδικό θέμα αποτελεί και η διαπίστωση της αδυναμίας του Πρωθυπουργού να ασκήσει τα καθήκοντά του. Η αδυναμία του Πρωθυπουργού να ασκήσει τα καθήκοντά του διαπιστώνεται από τη Βουλή με ειδική απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, ύστερα από πρόταση που υποβάλει η κοινοβουλευτική

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ομάδα της κυβερνώσας πλειοψηφίας ή διαφορετικά τα 2/5 του όλου αριθμού των βουλευτών (άρθρο 38 §2 Σ).

3. Ο θεσμός της υπουργικής προσυπογραφής και η λειτουργία του στο ισχύον Σύνταγμα

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ως ο ανώτατος άρχοντας είναι πολιτικά ανεύθυνος καθώς την πολιτική ευθύνη για τις πράξεις του την φέρει η Κυβέρνηση. Σύμφωνα με το άρθρο 49 Σ η ευθύνη του περιορίζεται μόνο για εσχάτη προδοσία και εκ προθέσεως παραβίαση του Συντάγματος. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ευθύνεται οπωσδήποτε για πράξεις που έχει διενεργήσει κατά την άσκηση των καθηκόντων του, παρά μόνο για εσχάτη προδοσία και εκ προθέσεως παραβίαση του Συντάγματος. Η ευθύνη αυτή αναζητείται στο Ειδικό Ποινικό Δικαστήριο του άρθρου 86, εφόσον το Κοινοβούλιο καταθέσει πρόταση για κατηγορία και παραπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας η οποία υποβάλλεται από το ένα τρίτο τουλάχιστον των μελών της και γίνεται αποδεκτή με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (και όχι απόλυτη όπως στην περίπτωση των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου) των μελών του Κοινοβουλίου. (Χρυσόγονος, 2014: 574-575)

Το ανεύθυνο του Προέδρου της Δημοκρατίας διασφαλίζεται συνταγματικά μέσω του θεσμού της προσυπογραφής των πράξεων του από τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό ο οποίος αναλαμβάνει και τη σχετική ευθύνη. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 35 §1 Σ, καμία πράξη του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν ισχύει ούτε εκτελείται χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου Υπουργού, ο οποίος με μόνη την υπογραφή του γίνεται υπεύθυνος. Μάλιστα, σύμφωνα με το Σύνταγμα, καμία εντολή του Προέδρου προς τους Υπουργούς έγγραφη ή προφορική δεν απαλλάσσει τους Υπουργούς από την πολιτική τους ευθύνη που αναλαμβάνεται με την προσυπογραφή (άρθρο 85 Σ). Το ανεύθυνο του Προέδρου της Δημοκρατίας συνάγεται και από την αποκλειστική εξάρτηση της Κυβέρνησης από τη Βουλή αλλά και από τον έμμεσο χαρακτήρα της εκλογής του, ο οποίος δεν του προσδίδει γενικότερη πολιτική νομιμοποίηση. Το άρθρο 35 Σ περιέχει μία σειρά από πράξεις, οι οποίες εκφεύγουν από τον κανόνα της προσυπογραφής και

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

οι οποίες τυποποιήθηκαν με αυστηρότητα κατά την συνταγματική αναθεώρηση του 1986. Ειδικότερα:

α) Σε περίπτωση που η Κυβέρνηση παραιτηθεί εξ αιτίας της απώλειας της εμπιστοσύνης της Βουλής, είτε επειδή καταψηφίστηκε πρόταση εμπιστοσύνης που είχε υποβάλει, είτε διότι υπερψηφίστηκε πρόταση μομφής, ο Πρόεδρος μπορεί να εκδώσει το διάταγμα απαλλαγής της Κυβέρνησης από τα καθήκοντά της, ακόμη κι αν δεν το προσυπογράφει ο Πρωθυπουργός (άρθρο 38 §1 Σ).

β) Δεν απαιτείται προσυπογραφή για το διορισμό του Πρωθυπουργού, σύμφωνα με το άρθρο 37 §1 Σ.

γ) Δεν απαιτείται προσυπογραφή για την ανάθεση διερευνητικών εντολών, σύμφωνα με το άρθρο 37 § 2, 3 Σ.

δ) Δεν απαιτείται προσυπογραφή από τον Πρωθυπουργό στις περιπτώσεις διάλυσης της Βουλής, εξ αιτίας αδυναμίας εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας κατά την τρίτη ψηφοφορία (άρθρο 32 §4 Σ) και διάλυσης της Βουλής, επειδή έχουν καταψηφιστεί η παραιτηθεί δύο Κυβερνήσεις και η σύνθεσή της δεν εξασφαλίζει κυβερνητική σταθερότητα (άρθρο 41 §1 Σ). Επίσης, δεν χρειάζεται προσυπογραφή η διάλυση του Κοινοβουλίου σε περίπτωση περάτωσης της θητείας του (άρθρο 53 §1 Σ).

ε) Δεν απαιτείται προσυπογραφή για την αναπομπή ψηφισμένου νομοσχεδίου ή πρότασης νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 42 §1 Σ.

στ) Δεν απαιτείται προσυπογραφή για το διορισμό του προσωπικού των υπηρεσιών της Προεδρίας της Δημοκρατίας. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η προκήρυξη δημοψηφίσματος για ψηφισμένο νομοσχέδιο που ρυθμίζει σοβαρό κοινωνικό ζήτημα (άρθρο 44 §2 Σ) προσυπογράφεται από τον Πρόεδρο της Βουλής (ενώ για εθνικό από το Υπουργικό Συμβούλιο) σύμφωνα με το άρθρο 35 § 3 Σ.

(Χρυσόγονος, 2014:577-579)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Συμπέρασμα

Από την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει ότι η διασφάλιση των θεμελιωδών αρχών του ελληνικού πολιτεύματος, άλλως του ελληνικού Συντάγματος, προϋποθέτουν ή και επιβάλλουν την πιστή τήρηση των σχετικών συνταγματικών ρυθμίσεων, οι οποίες οριοθετούν τον ρόλο των κρατικών οργάνων και των πολιτικών κομμάτων και η μεταξύ τους συνέργεια. Οι συνταγματικοί αυτοί κανόνες συναντούν και εξαιρέσεις χάριν της προστασίας του πυρήνα του πολιτεύματος και της σημασίας του για τους πολίτες.

Βιβλιογραφία

Χρυσόγονος, Κ. (2014). *Συνταγματικό Δίκαιο*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη. Εκδ. Σάκκουλα.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!